

WOCHENENDTRIP: WALCHEREN
IN HET LAND VAN DE MANEBLUSSERS
Frank Flippo

Zonder twijfel is Walcheren een van de meest afwisselende en interessante eilanden van Zeeland. Door monniken ingepolderd, door Willem van Oranje veroverd en sindsdien vele malen overstroomd, is er nergens anders op zo weinig oppervlakte zoveel Zeeland te vinden. Oude stadjes, kronkelende landweggetjes en overal schepen, duinen en dijken vertellen elk hun eigen rijke Zeeuwse verhaal.

Middelburg

Dit is er een van: Lang geleden liep een dronken groepje Middelburgers in het holst van de nacht langs de Lange Jan, de abdijtoren en de trots van Middelburg. Zij schrokken zich een ongeluk toen zij zagen dat de toren in lichterlaaie stond. Dronken of niet, luidkeels sloegen zij alarm en begonnen wankel maar kordaat blusemmertjes door te geven. Tot ze ontdekten, dat het vuur niets anders was dan het schijnsel van de maan. Sindsdien heten de Middelburgers maneblossers...

De Lange Jan maakt deel uit van de voormalige Norbertijnenabdij. Het is het hart van Middelburg en nog altijd het spirituele middelpunt van Walcheren en van Zeeland. De binnenplaats van de abdij kan 's nachts een oord zijn van gewijde stilte, waar gotische torens statig omhoogwijzen naar de sterren.

Op deze plek is Middelburg ooit begonnen. Hier vaardigden eeuwen geleden vrome monniken plannen uit om het hele eiland Walcheren te ontworstelen aan de greep der zee. Want de Norbertijnen waren altijd een kloosterorde die zich intensief bemoeide met de buitenwereld. Ook in 1994 kun je nog biddende en lezende monniken aantreffen in het *Historama Abdij Middelburg*. Video, lichteffecten, documenten en levensechte figuren leiden de bezoeker er via kloostergangen en gewelven door de geschiedenis van de abdij.

Over ditzelfde plein zal op 4 juni 1994 een heel andere monnik schrijden, namelijk de Tibetaanse Dalai Lama. Hij zal er een hoge onderscheiding ontvangen voor zijn vredeswerk.

Deze 'Four Freedoms Award' zal worden uitgereikt door het *Roosevelt Instituut*, dat gevestigd is in het oude abdijgebouw. Franklin Roosevelt was van Zeeuwse afkomst.

De oude abdij herbergt verder het provinciaal bestuur van Zeeland. Het werd ingesteld nadat Willem van Oranje er in 1574 Middelburg veroverde op de Spanjaarden.

Ook het *Zeeuws Museum* kijkt uit op het plein. Dé pronkstukken uit de collectie zijn de 17de-eeuwse Zeeuwse Wandkleden. Hierop zijn de overwinningen afgebeeld die de snelle, wendbare vaartuijjes van de Zeeuwen keer op keer behaalden op de logge, grote zeegaljoenen van de Spaanse ervvijand.

Aan de zuidkant van Walcheren, uitkijkend op de drukbevaren Westerschelde, zijn nog altijd de restanten te bewonderen van Fort Rammekens. Menige succesvolle aanval op de Spanjaarden werd vanaf deze plaats ingezet. De huidige resten stammen overigens uit de tijd van Napoleon.

De huizen in Middelburg en de havenstad Vlissingen zijn sterk beïnvloed door de Verenigde Oostindische Compagnie. Vele koopmanshuizen in deze steden hebben een uitkijktorentje bovenop het dak. De bewoners konden van daaruit een oogje houden op hun schepen in de haven. Het kon ook kleiner, zoals de knusse pakhuisjes in de Middelburgse Kuiperspoort laten zien. Op die plek besef je dat grootsheid niet noodzakelijk tot grote afmetingen leidt. Vlak ernaast ligt een waar labyrint van eeuwenoude tuinen, deels verscholen achter lage muurtjes. Deze tuinen dankt Middelburg aan haar hoge ligging. Als het eiland overstroomde met zout water, hielden hier alle bomen hun voeten droog. Middelburg leer je het beste kennen door rustig te dwalen in steegjes en over pleintjes, bijvoorbeeld over de Vismarkt. Er wordt geen vis meer verkocht, maar wel is er op de eerste zaterdag van de maand een rommelmarkt en van half juni tot begin september is er op donderdag een kunst- en antiekmarkt. In de omgeving van de Markt en het Stadhuis is er bovendien in het weekeinde van 19-21 mei een jazzfestival. Bij de Kloveniersdoelen vindt verder van 25 juni tot 17 juli het Festival Nieuwe Muziek plaats, een internationaal festival met bezoekers van over de hele wereld.

Een goede plek om kennis te maken met het maritieme verleden is *Ramschip de Schorpioen*, een door vrijwilligers met liefde en toewijding gerestaureerd 19de-eeuws oorlogsschip. De bemanningscompartmenten, het cachot, de geschutskoepel en de ruimen zijn weer helemaal in de oude staat hersteld.

Vlissingen

In tegenstelling tot Middelburg is Vlissingen nog steeds een haven- en zeestad. Hier domineerden altijd grote scheepswerven het stadsbeeld, en nog steeds zijn zonder veel moeite de grote dokken te vinden. Het mooiste uitzicht op Vlissingen en omgeving krijg je vanaf de uitzichttoren van het *Maritiem Attractiecentrum Het Arsenaal*. In het Arsenaal kun je uren zoet zijn met bijvoorbeeld het deelnemen aan een nagebootste scheepsramp, je handen nat maken met het strelen van vrijgrage roggen, of met het bekijken van een vlootschouw op Madurodam-schaal. Na al dit spektakel leent de ruime en frisse Vlissingse boulevard zich uitstekend voor een lange wandeling met de zeewind in je haren. Je kijkt er op de monding van de Westerschelde met haar onophoudelijke verkeer van zeeschepen en het drukke gezigzag van de Nederlandse en Belgische loodsboten. Een tocht met de veerpont naar Breskens, over de Westerschelde, is al evenzeer een belevenis.

Veere, Domburg, Westkapelle

Het kleinschalige platteland van Walcheren is het meest geschikt voor een verkenning per fiets. De afstanden zijn gemakkelijk te overzien, het land is vlak en overal zijn bezienswaardigheden. Bijvoorbeeld in Veere. De reusachtige Veerse *Grote Kerk* bood ooit onderdak aan de soldaten van Napoleon. Vanaf de top van de toren ligt heel Walcheren aan je voeten. Veere was, hoe klein ook, vroeger een belangrijke handelsstad, zo zelfs, dat voornamen Schotse wolhandelaars er zich vestigden en de mooiste huizen van de stad kregen toebedeeld. Dat is nu het museum *de Schotse Huizen*. Omdat de Schotten misselijk werden van het brakke grondwater dat door de Zeeuwen werd gedronken, bouwden ze een spaarbekken voor regenwater; een merkwaardig gebouwtje dat er nu nog staat. In de Campveerse Toren, aan de haven, zit de oudste herberg van Nederland met een weids uitzicht op het Veerse Meer. Ooit zag je er het zeegat waar vroeger veel robben doorheen zwommen. Na het dichten van de zee-arm verdwenen zij snel uit het Veerse Meer, op één zeehond na. Die was zo gewend geraakt aan het lieflijke haventje, dat hij weigerde te vertrekken. De Veerenaren noemden hem liefkozend Pierre. Toen de oude rob was overleden, bleek dat ze al die jaren met een vrouwtje te doen hadden gehad...

Als je vanuit Veere het fietsstuur naar de zee wendt, kom je al snel bij het strand van Vrouwenpolder, het breedste en ^{ve}eidste strand van Zeeland met ook FKK-mogelijkheden. Er is een uitgebreid net van wandelpaden door de duinen, en het is ook hier dat een keten van idyllische oude bossen, kastelen en landgoederen begint.

Even verder ligt de badplaats Domburg, begin deze eeuw de woonplaats van beroemde schilders als Mondriaan en Toorop. De speciale lichtval van de zon over de duinen en de vele tere groentinten in het landschap inspireerden Mondriaan tot zijn abstracte werk. Toorop vereeuwigde er onder meer de verweerde koppen van oude vissers. Domburg beschikt anno 1994 over tal van toeristische voorzieningen, onder meer het hypermoderne kuurcentrum *De Parel*. Sauna, subtropisch zwemmen, zeealgen- en modderbehandelingen, fitness, squash: het kan allemaal in De Parel.

Westelijk van Domburg worden de begroeiing steeds schaarser. Een indrukwekkende kustweg voert er naar de uiterste hoek van het eiland en het vreemde, boomloze dorp Westkapelle. De voormalige vuurtoren zit er aan de kerk vast. Jutten en dijkenbouw vormden eeuwenlang de enige bron van inkomsten. Westkapelle is een van de schaarse plekken op Walcheren waar je af en toe nog klederdracht in het wild ziet.

Wil je meer zien, bezoek dan het *poppen- en klederdrachtmuseum* in Zoutelande. Voor zestig gulden mag je er een dag lang in een Zeeuws pak hijsen. Je zou er dan op een opa-fiets een tocht mee over de dijken kunnen maken. Of afbuigen naar Poppendamme, waar je op het aangename, plattelandse terras van de lokale *imkerij* drankjes kunt nuttigen.

Er is onder meer honinglikeur en honingwijn. Tast toe! De Norbertijner monniken zullen je het niet kwalijk nemen, want ook zij waren niet bepaald afkerig van het goede leven.

[KADER]

Middelburg

**Abdijtoren*, 'Lange Jan' (90 meter), Abdijplein, 28 maart tot 30 oktober ma t/m za van 10 tot 17 uur; volw, f2,50, kinderen en 65plus f1,75

*Van 1 mei tot de Nederlandse herfstvakantie zijn de *Nieuwe kerk*, *Wandelkerk* en *Noorderkerk* in het Abdijcomplex te bezichtigen van ma t/m vr van 10-17 uur.

**Historama Abdij Middelburg*: Abdijplein 9, 1 maart t/m 1 november ma-za 10-18u, entree volw. f6,-, kinderen t/m 4 jaar gratis, 5 t/m 11 jaar en 65plus f4,-

**Roosevelt Studiecentrum*: Abdijplein 9, naast Historama. Expositie open ma t/m vr van 10-12.30 u en 13.30-16.30u. De collectie is onder begeleiding te bezoeken, ma t/m vr 9-5u.

**Zeeuws Museum*: Abdijplein, di t/m vr. 10-17 uur, za t/m ma 13.30-17u; 1 nov- 1 apr ma gesl; 25 dec en 1 jan gesloten. Entree: volw. f4,50, kinderen t/m 12 jaar f1,-

**Ramschip de Schorpioen*: tegenover het station, 1 maart tot 1 november, dagelijks van 10-17 u. Entree: volw. f5,-, kinderen f3,50.

**Hoteltip Middelburg: De Nieuwe Doelen*, Loskade 3-7, tel. 01180-12121. Kamers vanaf f85,-, 2-pers. vanaf f115,- p.n.

Rustig en gerieflijk hotel met vriendelijke sfeer.

Vlissingen

**Het Arsenaal*: Arsenaalplein 1, 1 okt-31 mrt 11-18 u, 's maandags gesloten; 1 apr-31 sept 11-20u. Entree volwassenen f15,-; kinderen tot 12 jaar en 65plus f10,-

Overig Walcheren

**Grote Kerk* (Veere): 25 apr-31 okt, ma-za 10-17u, zo 14-17u; toren tot 16.30u. Entree f2,25, 65plus en 7-13 jaar f1,25, **De Schotse Huizen* (Veere, Kaai 25-27): 12 apr-30 okt; ma 13-17u, di-za 10-17u. Juni-aug. dicht op maandag, open op zo (13-17u). Entree f2,- 13-64 jr, f1,25 7-12 jr en 65plus.

**De Parel* (Domburg, Babelweg 2): Zwembad: van 10 tot 22u.

Sauna: di, za, zo 12-23 u, ma, wo, do, vr 14-23 u.

Entree zwembad: overdag f17,- va. 13 jaar, f12,- t/m 12 jaar. Avond (19-22u): f7,50 volw, f5,- kinderen.

Sauna: f25,- Thalasso-algenpakking: f75,- Modderbad: f75,-

**Poppen- en klederdrachtenmuseum* (Zoutelande, Duinweg 9): ma, di, wo, vr, za 10-17u; volw. f2,50, kinderen f1,50

**Imkerij Poppendamme* (Grijpskerke, Poppendamseweg 3): Open vanaf 1 april, di t/m za van 10-5u; toegang gratis.